

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Засновано у 1999 р.

№ 1 (48)
лютий 2015

Внесено до Переліку фахових видань України
галузі «Педагогічні науки»
(наказ МОН України від 29.12.2014 р. № 1528)

Миколаїв
МНУ імені В. О. Сухомлинського
2015

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 8 від 28 січня 2015 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- БУДАК В. Д. доктор технічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; *голова редакційної колегії*;
ПЕХОТА О. М. доктор педагогічних наук, професор, *головний редактор*;
СЕРЕДА І. В. кандидат педагогічних наук, доцент, *відповідальний секретар*.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

- БИКОВ В. Ю. доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України;
ГЛАДИШЕВ В. В. доктор педагогічних наук, професор (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
ЄВТУХ М. Б. доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення вищої освіти НАПН України;
КРЕМЕНЬ В. Г. Президент НАПН України, академік НАН України, дійсний член НАПН України, Президент Товариства «Знання» України;
ЛУГОВИЙ В. І. дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, перший віцепрезидент НАПН України;
ЛЯШЕНКО О. І. дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, академік-секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України
НИЧКАЛО Н. Г. доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, академік-секретар Відділення педагогіки та психології професійної освіти НАПН України;
САВЧЕНКО О. Я. головний науковий співробітник Інституту педагогіки НАПН України, радник президента НАПН України, дійсний член НАПН України;
СИТЧЕНКО А. Л. доктор філологічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної роботи (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
СУХОМЛИНСЬКА О. В. академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
СТЕПАНОВА Т. М. доктор педагогічних наук, професор, декан факультету розвитку дитини (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
ТРИФОНОВА О. С. доктор педагогічних наук, в.о. професора (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського);
ХАЙРУДДІНОВ М. А. доктор педагогічних наук, професор (Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- БЕХ І. Д. доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту проблем виховання НАПН України;
ПУСТОВІТ Г. П. доктор педагогічних наук, професор, вчений секретар відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України.

Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки : збірник наукових праць / За ред. О. М. Пехоти. – № 1 (48), лютий 2015. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. — 352 с.

У збірнику наукових праць уміщено статті з актуальних проблем педагогічної науки. Зокрема розглянуто питання теорії та методики навчання дисциплін освітніх галузей математики, філології, медицини, мистецтвознавства тощо. Автори особливу увагу звертають на процес виховання та навчання, інноваційні технології в освіті, особливості формування компетентності, проблеми початкової школи, корекційну роботу з дітьми, а також досліджують вплив Інтернету на навчально-виховний процес.

Видання адресоване науковцям, педагогам, учителям-методистам, студентам педагогічних спеціальностей, а також усім, хто цікавиться педагогічною наукою.

УДК 37.01(091)
ББК 74.03(4Укр)

ЗМІСТ

О. О. АДАМЕНКО	Особливості підготовки майбутніх викладачів математики до використання технологій педагогічної освіти	11
Г. М. АРТЮШИН	Теоретичні передумови розвитку професійної ідентичності співробітників Служби безпеки України	15
О. О. БАБКОВА	Методика експериментального дослідження ефективності впровадження структурно-функціональної моделі та реалізації організаційно-педагогічних умов щодо формування готовності вчителів природничих спеціальностей у післядипломній освіті до оцінювальної діяльності	21
О. П. БАРТОШ	До проблеми теоретичної підготовки докторів соціальної роботи у Великій Британії	25
І. В. БАЦУРОВСЬКА	Масові відкриті дистанційні курси: інноваційна тенденція в освіті	31
О. В. БОРОДІЄНКО	Порівняльний аналіз методик проектування моделі компетенцій в психолого-педагогічних дослідженнях	34
А. Г. БУБЛИК	Толерантність як невід’ємна складова формування доброзичливих взаємин між учительським та учнівським колективами	40
А. А. БУДНИК	Фоновые знання как способ восприятия художественного дискурса студентами-инофонами на начальном этапе обучения основам литературы	44
О. А. БУЗДУГАН	Забезпечення позитивної мотивації в підготовці майбутніх учителів початкових класів до педагогічної взаємодії з батьками учнів	49
А. М. ВАКОЛЮК	Становлення і розвиток ідей формування здорового способу життя старшокласників у вітчизняній педагогіці (друга половина ХХ ст.)	54
О. В. ВАРЕЦЬКА	Структура соціальної компетентності вчителя початкової школи	58
М. О. ВОЛОШЕНКО	Аналіз феномена «підготовленість майбутнього соціального працівника» в аспекті профілактично-корекційної роботи з підлітками девіантної поведінки	68
А. В. ГАМЗА	Аналіз тексту – теоретико-практична основа розвитку мовлення в учнів початкових класів	72
М. В. ГАНЖА	Пошук нових перспективних форм взаємодії учасників естетико-виховного процесу	75
Р. М. ГОРБАТЮК	Web-сайт у структурі інформаційного навчального середовища педагогічного університету	80
Ю. О. ГРИЦАЙ, С. В. БІРЮК	Фізичне виховання школярів та його направленість на формування здорового способу життя у педагогічному доробку В. О. Сухомлинського	86

М. О. ГРУДОК-КОСТЮШКО	Упровадження інноваційних методів навчання у процес викладання української мови як іноземної	92
О. В. ГРУНСЬКА	Соціально-педагогічний портрет молодшого школяра як орієнтовна діяльність соціального педагога у формуванні соціально-адекватної поведінки	96
І. Р. ГУМЕННА	Особливості підготовки майбутніх лікарів до професійної комунікації	100
С. С. ДАНИЛЮК	Формування професійної компетентності майбутніх фахівців в Інтернет-середовищі	104
М. Р. ДЕМ'ЯНЧУК	Педагогічні умови підготовки майбутніх бакалаврів медсестринської справи на засадах компетентнісного підходу	108
І. А. ДИРДА	Полікультурна компетентність як складник мовної підготовки іноземних студентів у процесі вивчення української мови	113
А. О. ДРАГАН	Розвиток міжособистісних відносин дітей молодшого шкільного віку	117
С. А. ІВАНЧУК	Форми взаємодії дошкільного закладу і сім'ї з економічного виховання дітей дошкільного віку	121
Ю. А. КАРТАВА	Лікувально-корекційний вплив музичного мистецтва в історичному аспекті	127
Л. О. КИРИЛОВА, В. С. МАЛИШКО	Олімпіадний математичний рух як складова науково-дослідної роботи майбутніх економістів	133
І. А. КНЯЖЕВА	Алгоритм реалізації педагогічної технології розвитку методичної культури майбутніх викладачів педагогічних дисциплін спеціальності «Дошкільна освіта»	137
О. В. КОВТУН	Комунікативний підхід до фахової підготовки майбутніх перекладачів: від теорії до практики.....	146
Т. І. КОЙЧЕВА	Дослідження корпоративної культури як феномена педагогічної науки	148
С. В. КОНОШЕНКО	Особливості соціального становлення підлітків-сиріт, які виховуються в школах-інтернатах	154
К. Т. КОНЧОВИЧ	Особливості формування готовності майбутніх учителів-філологів до педагогічного спілкування засобами тренінгових технологій	158
О. А. КОПУСЬ	Формування професійної компетентності студентів філологічних факультетів як лінгводидактична проблема	162
В. Л. КОРОЛЕНКО	Моральне формування школярів в історико-педагогічній ретроспективі	169
Т. Д. КОЧУБЕЙ	Історичний розвиток ідеї дитинства у філософських та педагогічних системах із часів Стародавньої Греції та Риму до XVI ст.	173
Ю. М. КОШАРА	Педагогічне керівництво роботою учнів з погляду В. О. Сухомлинського	179
М. С. КУГАЙ	Інтеграція географічних та екологічних знань у процесі підготовки майбутніх учителів географії до екологічного виховання учнів	184
О. І. ЛОКШИНА	До питання про сутнісні характеристики освітніх стандартів зарубіжжя	189

I. М. МЕЛЬНИЧУК	Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх бакалаврів сестринської справи як складової професійної компетентності	195
В. В. МІШЕДЧЕНКО	Актуальні проблеми фахової підготовки студентів музично-педагогічного профілю	201
В. Л. НАЗРУК	Використання здоров'язберігаючих технологій у підготовці майбутніх лікарів	206
О. В. НАКОНЕЧНА	Експериментальна перевірка ефективності моделі формування готовності майбутніх соціальних педагогів до використання арт-терапії в роботі з підлітками	210
Н. П. НАТАЛЕВИЧ, Б. С. СКОРИК	Культура любові та формування сімейних взаємин	215
А. О. НІКОРА	Теорія аксіологічного підходу в освіті та практика його реалізації в процесі предметно-методичної підготовки майбутнього вчителя-суспільствознавця	221
В. П. ОЛЛО	Наукові принципи та підходи до організації процесу формування професійної компетентності слухачів навчальних закладів системи професійно-технічної освіти державної пенітенціарної служби	226
О. В. ОРЛЮК	Експериментальна методика навчання старшокласників регіональної історії в курсі історії України	232
I. I. ОСТАПІОВСЬКА	Негативний вплив Інтернету на студентів педагогічних спеціальностей у процесі навчання	239
Л. П. ПОЛОВЕНКО	Сучасні тенденції удосконалення методології ефективного управління	244
К. В. ПОЛЬГУН	Методи інклюзивного навчання математичних дисциплін студентів з обмеженими фізичними можливостями	250
Ю. Б. ПОПОВСЬКИЙ	Особливості сприяння розвитку творчості особистості засобами розумних технологій	255
Н. О. ПРАСОЛ	Особливості підготовки магістрів початкової освіти в умовах євроінтеграційних процесів	260
Н. Б. ПУТІЛОВСЬКА	З історії організації літнього відпочинку дітей: педагогічна практика С. Т. Шацького	264
С. З. РОМАНЮК	Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування мовленнєвої компетенції молодших школярів у процесі професійно-практичної діяльності	268
Л. М. РЯБКИНА	Історико-педагогічний аналіз системи опіки над знедоленими дітьми на початку ХХ століття	273
О. М. САМОЙЛЕНКО	Історія становлення електронної педагогіки та її особливості	278
I. В. СЕРЕДА	Підготовка майбутнього викладача філологічних дисциплін до застосування технологій педагогічної освіти	282
М. М. СІДУН	Підвищення рівня мовленнєвої компетенції майбутніх викладачів англійської мови засобами тестування	286
Л. Г. СУРА, О. Д. ШЕВЧУК	Ціннісне світовідношення молоді як педагогічна проблема	291

Н. А. СУРА	Професійна іншомовна підготовка як складова вищої професійної освіти 296
Н. В. ТЕЛИЧКО	Діалогічне мовлення на занятті іноземної мови як один із шляхів реалізації особистісно орієнтованого навчання 300
О. М. ТОГОЧИНСЬКИЙ	Формування у майбутніх фахівців органів внутрішніх справ мотивації до набуття умінь та навичок соціальної взаємодії 304
Л. С. ТОПЧІЙ	Роль педагогічної практики у процесі підготовки майбутніх учителів-філологів до формування соціокультурної компетентності учнів гімназії 309
Ю. Й. ТУЛАШВІЛІ	Математичні підходи до формування змісту навчання в системі професійної комп'ютерної підготовки осіб з порушеннями зору 315
С. П. ТЯМАЛО	Теоретико-методичні аспекти підготовки майбутніх соціальних педагогів до реалізації функцій соціально-педагогічної роботи в умовах реабілітаційного центру 321
І. Л. ФОМІНА	Види вправ для формування розвитку мовлення студентів 325
ХА ТУ	Критерії формування здатності до саморегулювання у процесі вокального навчання як педагогічного феномену 328
Л. В. ШИНКАРЕНКО	Результати педагогічного дослідження з формування математичної компетентності майбутніх соціологів 333
Т. В. ШУЛИК	Вищі навчальні заклади Східної України як осередки профілактики адиктивної поведінки студентської молоді в другій половині ХХ ст. 337
Л. ЯРЕМЕНКО	Суб'єкт і об'єкт позашкільної освіти: проблема взаємодії 342
Відомості про авторів	348

CONTENTS

O. O. ADAMENKO	The features of future mathematics teachers' preparation to the use of pedagogical education technologies	11
H. M. ARTIUSHYN	Theoretical background of professional identity development of the employees of the security service of Ukraine	15
O. O. BABKOVA	The methods of the experimental study of the effectiveness of the structural and functional model implementation and the realization of organizational and pedagogical conditions of the formation of the preparedness of the teachers of natural specialties in postgraduate education to the valuation activities	21
O. P. BARTOSH	To the issue of theoretical training of doctors of social work in Great Britain	25
I. V. BATSUROVSKA	Mass open distance learning courses: innovative trends in education	31
O. V. BORODIENKO	Comparative analysis of methods of competency models' designing in psychological and pedagogical research	34
A. H. BUBLYK	Tolerance as an integral part of forming amicable relationships between teachers and pupils	40
A. A. BUDNIK	Background knowledge as a way of perception literature discourse by foreign students at the elementary stage of basic literature training	44
O. A. BUZDUHAN	Providing a positive motivation in the training of future primary school teachers for pedagogical interaction with pupils' parents	49
A. M. VAKOLIUK	Formation and development of ideas about the healthy lifestyle of high school students in the domestic pedagogy (the second half of the twentieth century)	54
O. V. VARETSKA	The structure of elementary school teacher's social competence	58
M. A. VOLOSHENKO	Analysis of the phenomenon «preparedness of future social worker» in the aspect of preventive correctional work with deviant behavior teenagers	68
A. V. HAMZA	Analysis of the text – theoretical and practical basis of language development in primary school pupils	72
M. V. GANZHA	Search for new perspective forms of cooperation of participants of aesthetic and educational process	75
R. M. HORBATIUK	Web-site in the structure of informational educational environment of the pedagogical university	80
YU. A. HRYTSAI, S. V. BYRIUK	Physical education of schoolchildren and its focus on forming a healthy lifestyle in the pedagogical heritage of V. O. Sukhomlynskyi	86

M. O. HRUDOK-KOSTIUSHKO	Introduction of innovative educational methods in the process of teaching Ukrainian as a foreign language	92
O. V. HRUNSKA	Social and pedagogical portrait of a primary school pupil as an approximate activity of a social teacher in the formation of socially adequate behaviour	96
I. R. HUMENNA	Features of training future doctors for professional communication	100
S. S. DANYLIUK	Formation of future specialists' professional competence in internet medium	105
M. R. DEMIANCHUK	Pedagogical conditions of training future nursing bachelors on the principles of competence approach	108
I. A. DYRDA	Multicultural competence as the component of language training of foreign students in the process of the Ukrainian language studying	113
A. O. DRAHAN	Development of interpersonality relations of primary school children	117
S. A. IVANCHUK	Forms of preschool educational establishment and families interaction with economic education of preschool children	121
YU. A. KARTAVA	Therapeutic and correctional influence of musical art in the historical aspect	127
L. O. KYRYLOVA, V. S. MALYSHKO	The mathematical olympiad movement as a component of research work of future economists	133
I. A. KNIAZHEVA	Algorithm of implementation of pedagogical technology of methodical culture development of future teachers of pedagogical disciplines on speciality «Preschool education»	137
O. V. KOVTUN	Communicative approach to training of future translators: from theory to practice	146
T. I. KOICHEVA	Study of corporate culture as a phenomenon of pedagogical science	148
S. V. KONOSHENKO	Features of social formation of orphan teenagers being cultivated at boarding schools	154
K. T. KONCHOVYCH	The peculiarities of future teachers of philology readiness to pedagogical communication by means of training technologies	158
O. A. KOPUS	The formation of professional competence of students of philology as a linguo-didactic problem	162
V. L. KOROLENKO	Moral formation of schoolchildren in historical and pedagogical retrospective	169
T. D. KOCHUBEI	Historical development of the idea of childhood in philosophical and pedagogical systems of an Ancient Greece and Rome times to the XVI century	173
YU. N. KOSHARA	Pedagogical management of students' work from the viewpoint of V. O. Sukhomlynskyi	179
M. S. KUHAJ	Integration of geographic and ecological knowledge in the preparation of future geography teachers to ecological education of students	184
O. I. LOKSHYNA	To the question about essential characteristics of educational standards abroad	189
I. M. MELNYCHUK	Formation of health care competence of future nursing bachelors as a component of professional competence	195

V. V. MISHEDCHENKO	Actual problems of professional training of the students of musical and pedagogical specialization	201
V. L. NAZARUK	Health maintaining technologies implementation in training of future doctors	206
O. V. NAKONECHNA	Experimental verification of the effectiveness of the model of forming readiness of future social workers to using art treatment in work with teenagers	210
N. P. NATALEVYCH, B. S. SKORYK	Culture of love and formation of family relations	215
A. O. NIKORA	Theory of axiological approach to education and its practical realization in the process of subject and methodical preparation of future teachers of social science disciplines	221
V. P. OLLO	Scientific principles and approaches to the organization of the formation of professional competence in students of educational institutions of vocational education of the state penitentiary service	226
O. V. ORLIUK	Experimental methods of teaching regional history of senior pupils in the course of the history of Ukraine	232
I. I. OSTAPIOVSKA	Negative influence of the Internet on students of pedagogical specialities in the educational process	239
L. P. POLOVENKO	Modern trends of improving the methodology of an effective management	244
K. V. POLHUN	Methods of inclusive teaching of mathematical disciplines of students with disabilities	250
YU. B. POPOVSKY	Features of assistance of personality's creativity development by means of clever technologies	255
N. O. PRASOL	Peculiarities of training masters in the field of primary education under the conditions of European integration	260
N. B. PUTILOVSKA	From history of organization of children's summer rest: pedagogical practice of S. T. Shatskyi	264
S. Z. ROMANIUK	Preparation of future primary school teachers to forming speech competence of primary schoolchildren during vocational and practical activities	268
L. M. RIABKYNA	Historical and pedagogical analysis of custody of disadvantaged children at the beginning of the 20th century	273
O. M. SAMOILENKO	The history of establishment of electronic pedagogy and its features	278
I. V. SEREDA	Preparation of future philology teachers to using pedagogical technologies	282
M. M. SIDUN	Raising speech competence of future English teachers by means of testing	286
L. H. SURA, O. D. SHEVCHUK	Value worldview of the youth as a pedagogical problem	291
N. A. SURA	Professional training of foreign languages as a component of higher professional education	296
N. V. TELYCHKO	Dialogic speech at the foreign language classes as one of the ways of implementing personality based teaching	300

O. M. TOHOCHYNSKYI	The formation of motivation in future OIA specialists' for competence acquiring and social interaction skills	304
L. S. TOPCHYI	Role of the teaching practice in the process of future language and literature teachers' training to form socio-cultural competence of gymnasium pupils	309
YU. Y. TULASHVILI	Mathematic approaches to the educational content formation in the system of professional computer training of people with vision impairments	315
S. P. TIAMALO	Theoretical and methodical aspects of training future social teachers to the realization of social and pedagogical work functions in the conditions of the rehabilitation center	321
I. L. FOMINA	Types of exercises for the formation of students' speech development	325
HA TU	Criteria for forming the ability to self-regulation in the process of vocal training as a pedagogical phenomenon	328
L. V. SHYNKARENKO	The results of pedagogical research on the formation of the mathematical competence of future sociologists	333
T. V. SHULIK	Higher education institutions in Eastern Ukraine as centers for the prevention of addictive behavior of students' youth in the second half of the XX century	337
L. YAREMENKO	Subject and object of nonformal education: interaction problem	342
	Information about the authors	348

- них коледжів / Г. П. Коваль, Н. І. Деркач, М. М. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2008. – 287 с.
5. Наумчук М. М. Розвиток зв'язного мовлення учнів 1–4 класів / М. М. Наумчук, Н. О. Будна. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 64 с.

6. Сухомлинський В. О. Слово рідної мови / В. О. Сухомлинський // Українська мова і література в початковій школі. – 1968. – № 12.
7. Синиця О. І. Українська мова для початкових класів / О. І. Синиця. – К., 2001. – 112 с.

A. V. HAMZA

Rivne

ANALYSIS OF THE TEXT – THEORETICAL AND PRACTICAL BASIS OF LANGUAGE DEVELOPMENT IN PRIMARY SCHOOL PUPILS

In the article the importance of a child's speech, as the basis of formation of speaking skills; discusses the main terms of a child's speech; the importance of analyzing the text as a teoretical object connected speech; determined the correct system of exercises practical direction to achieve good results in language development of primary school pupils.

Key words: language, speech, connected speech skills of speaking, a comprehensive analysis of text.

A. В. ГАМЗА

г. Ровно

АНАЛИЗ ТЕКСТА – ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧЕСКАЯ ОСНОВА РАЗВИТИЯ РЕЧИ В УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

В статье определена важность речи ребенка как основы формирования навыка говорения; рассмотрены основные условия развития речи ребенка; важность применения анализа текста как теоретического объекта связной речи; обоснована правильная система упражнений практического направления на достижение высоко результата в развитии речи учащихся начальных классов.

Ключевые слова: язык, речь, связная речь, навык говорения, комплексный анализ, текст.

Стаття надійшла до редколегії 13.02.2015

УДК 37.015.31:7

М. В. ГАНЖА

м. Рівне

ganzha_i@ukr.net

ПОШУК НОВИХ ПЕРСПЕКТИВНИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ЕСТЕТИКО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

У статті визначено потенціал дизайну в естетичному вихованні школярів та спроектовано робочу програму гуртка-студії дизайну як перспективної форми організації виховної роботи з учнями, спрямованої на реалізацію мети естетичного виховання. Дизайн має стати не лише методом конструктивної взаємодії особистості з предметним довкіллям, але й новою перспективною формою взаємодії учасників навчально-виховного процесу. Ця стаття допоможе вчителю спланувати й організувати власну педагогічну діяльність та діяльність учнів у позакласній роботі, скеровану на розвиток естетичної культури школярів засобами дизайну.

Ключові слова: мистецька освіта, естетичне виховання, дизайн-діяльність, системний підхід.

Школа набула великого досвіду з естетичного виховання в навчально-виховному процесі школярів. Робота з учнями ведеться в різних видах мистецтва й у найрізноманітніших формах, а також створених відповідними програмами. Однак необхідність глибокого аналізу освіти сучасності та розробки найбільш перспективних нових підходів до виховання, розбудова української освіти на засадах гуманізації та демократизації, усвідомлення цінностей і унікальності особистості

кожного учня, визнання його творчих талантів і можливостей вимагають певних змін у роботі школи, її виховній практиці. У цьому складному процесі важлива роль належить мистецтву, що допомагає школярам глибше пізнати себе, свій внутрішній світ, спонукає до самовдосконалення, творчого розвитку особистості.

Усі люди мають творчий потенціал. Мистецтво створює середовище та практику, де учні беруть активну участь у творчій діяль-

ності, процесах та розвитку. Численні дослідження показують, що залучення учнів у творчі процеси та залучення в освіту елементів їхньої власної культури культивує в кожному з них відчуття творчості, ініціативність, плідну уяву, емоційний інтелект, здатність до критичного мислення, почуття самостійності та свободу думки та дій.

Як свідчить обширна освітня література, глибоке розуміння та знання у сфері мистецтв дозволяють відкривати унікальні перспективи щодо цілої сукупності предметів – перспективи, які не можуть бути відкриті іншими освітніми засобами.

Щоб діти та дорослі могли брати повноцінну участь у культурному і творчому житті, вони повинні поступово вчитися розуміти, цінувати й практикувати мистецьке вираження, за допомогою якого люди вивчають різні аспекти буття та спільного існування та діляться своїм розумінням з іншими. Оскільки однією із цілей є надання всім людям рівних можливостей для культурної та мистецької діяльності, мистецька освіта потребує бути обов'язковою частиною освітніх програм для всіх. Мистецька освіта має бути також систематичною й тривати протягом років, оскільки це тривалий процес [12].

Мистецька освіта сприяє отриманню такої освіти, яка об'єднує фізичні, розумові та творчі здібності й дозволяє зробити взаємозв'язок між освітою, культурою та мистецтвом більш динамічним і плідним.

Сьогодні спостерігається зростаючий розрив між пізнавальним і емоційним процесами, який свідчить про те, що в навчанні більше уваги приділяється розвитку пізнавальних навичок і менше – емоційних. Така увага до розвитку пізнавальних навичок на шкоду емоційним є однією з причин падіння моралі в сучасному суспільстві. Емоційний складник є невід'ємною частиною процесу прийняття рішень і слугує вектором дій і думок, що лежать в основі аналізу та суджень. Без емоційного чинника всі дії, ідеї або рішення будуть мати суто раціоналістичний характер. Здоров'я моральність, яка є міцною основою життя громадян, вимагає емоційної участі. Мистецька освіта може сприяти емоційному розвитку, врівноважувати пізнавальний та емоцій-

ний розвиток і, в такий спосіб, сприяти побудові культури світу [11].

Суспільству XXI століття потрібно все більше творчих, гнучких, здатних до адаптації та сприйнятливих до інновацій працівників, тому освітні системи повинні еволюціонувати з урахуванням цих мінливих умов. Мистецька освіта прищеплює учням такі навички, вчить їх умінню виразити себе, критично сприймати навколишній світ і активно брати участь у різних сферах людської діяльності.

Мистецька освіта – це також засіб, що дозволяє країнам розвивати людські ресурси, необхідні для використання багатства їхніх культурних капіталів. Якщо держави бажають розвивати ефективні та стійкі культурні (творчі) індустрії й підприємства, вони повинні використовувати ці ресурси та цей капітал. Такі індустрії мають потенційну можливість відігравати ключову роль у пришвидшенні соціально-економічного розвитку в багатьох менш розвинених країнах [12].

У багатьох дослідженнях, зокрема працях філософів, уже сформульовано наукові положення про те, що людина, з одного боку, і навколишній світ, з іншого боку, перебувають у стані взаємної детермінації. Виходячи з такого наукового розуміння особистості та середовища, важливо серйозно поставитися до створення системи зовнішнього інформаційно-педагогічного середовища, яким би забезпечувалися сприятливі педагогічні умови для визрівання творчої обдарованості [11].

Нині змістовий синтез мистецтва та технології набуває нової якості – дизайну, сутність якого полягає в художньому проектуванні предметного середовища на засадах гармонійного поєднання краси й доцільності. Завдяки реалізації інформаційно-естетичної, соціально-культурної та споживчо-утилітарної функцій дизайну уможливорюється створення гнучкої системи виховання, яка враховує суспільні потреби художнього проектування предметного довкілля й водночас задовольняє мистецькі запити та інтереси дітей.

Історично довівши свої можливості в становленні й розвитку ринкової економіки, підприємництва, матеріально-художньої культури, мистецтво дизайну користувалося й продовжує користуватися посиленою увагою державних органів багатьох країн світу.

Об'єктами досліджень дизайн-освіти є: початкова дизайн-освіта молодших школярів [1, 10], загальна дизайн-освіта підлітків із графічного дизайну [2], шкільне дизайн-освітнє середовище у профільній дизайн-освіті старшокласників [3], дизайн-освіта у закладах додаткової освіти [4]. На рівні професійно-педагогічної дизайн-освіти вже досліджено такі проблеми, як дизайн-підхід до творчої діяльності майбутніх учителів [5, 6], художнє проектування студентів педагогічних ВНЗ у дизайн-групах [7]. У межах професійно-мистецької дизайн-освіти досліджено веб-дизайн у підготовці студентів художньо-графічних факультетів [8], професійну підготовку дизайнерів інтер'єрів [9].

Метою дослідження є орієнтація педагогічної громадськості на виявлення ініціативності, винахідливості в учнів, їхнє культурне самовираження, не лише на пізнання й перетворення світу, але й на проектування нової реальності, у якій би краса з доцільністю

утворювали синтез нової якості, синтез освітньо-культурний, конструктивний, який би повноцінно відображав зміст національної ідеї в українській педагогічній думці.

Мистецтво дизайну є особливим способом естетичного освоєння дійсності. Воно забезпечує широкі можливості художньо-образного відображення навколишнього середовища, впливу на особистість, її почуття, смакові вподобання, ціннісні орієнтації, що і є головною метою естетичного виховання.

Ефективною формою організації естетичного виховання є, на наш погляд, тренінгові заняття гуртка-студії дизайну. Вибір цієї форми як пріоритетної пояснюється тим, що, зважаючи на особливості організації навчально-виховної роботи школи, ми маємо змогу одночасно залучити до виховної роботи учнів різного віку в навчально-виховному процесі.

Зміст програми тренінгових виховних занять гуртка-студії дизайну пропонуємо розподілити на шість модулів, що охоплюють всі доступні дітям різновиди дизайну.

РОБОЧА ПРОГРАМА ГУРТКА-СТУДІЇ ДИЗАЙНУ

Модуль I. Світ уявлень про «Планету дизайну»

№ з/п	Тема заняття	Зміст роботи	К-ть годин	Дата
1	Чарівний світ речей	Сприймання довкілля через мистецтво. Вплив дизайну речей на психологію людини. На основі синтезу мистецтв, комплексного поліфонічного впливу на особистість засобами «художніх мов» пробуджується неповторне почуття органічної єдності багатоканального внутрішнього світу дитини з навколишнім середовищем	2	
2	Звідки взяли ці речі?	Реклама професії дизайнера. Види та рівні професійної діяльності в різноманітних сферах дизайну. Екскурсії до дизайнерських фірм та ознайомлення з їхньою діяльністю	2	
3	Подорож Планетою дизайну»	Презентація проекту «Планета дизайну», розробленого за програмою майстер-класу «Intel. Навчання для майбутнього», в якому всі структурні компоненти дизайну представлено як уявні материків цієї планети	2	

Модуль II. «Материк графічного дизайну»

1	Краса та кольори тепла перемагають сили зла	Поняття «графічна культура», «проектна культура». Сфери застосування проектно-графічних зображень. Розвиток самостійних суджень у ході художнього конструювання. Замальовки з уяви. Декоративні колористичні композиції, їхнє використання в проектній графіці	2	
2	Ми, емблеми та логотипи, творимо з літер алфавіту	Стилізація форм. Колірно-графічне та предметно-виражене образотворення. Графічне перетворення літер алфавіту в товарний, фірмовий знак.	2	
3	Вийде з-під пензля та пера плакат-реклама кресляра	Художнє рекламування професій (конструктора, дизайнера, кресляра). Шрифти та їхні властивості. Плакат як вид образотворчої діяльності. Створення рекламного плакату	2	

Модуль III. «Материк дизайну одягу»

1	Кожна нитка, весь наш одяг починається в природі	Походження ниток і тканин. Краса, виразність форм і забарвлення предметів одягу. Створення колекції тканин і ниток.	2	
2	Мода всіх нас надихає, форму одягу міняє	Види та призначення одягу. Національні ознаки в дизайні одягу. Мода як видозмінність форм одягу. Підготовка тематичної інформації про види одягу та їхній огляд.	2	
3	Розшите сонцем святкове убрання в майстрів декорування	Види художньої обробки тканин і ниток, оздоблення одягу. Виготовлення святкових костюмів до Новорічного карнавалу.	2	

Модуль IV. «Материк промислового дизайну»

1	Ми утворюємо легко горшки – з яблук, із груш – глеки	Дизайн як творчий метод художнього проектування промислових виробів. Розробка художнього проекту горщика на основі яблука, глечика – на основі груші (графічні начерки, декоративне малювання, ліплення макетів)	2	
2	Ми дизайнери, митці, різних іграшок творці	Особливості проектування ретроспективних та сучасних іграшок. Проектування дитячих іграшок особисто привабливим методом художнього проектування та їхнє виготовлення.	2	
3	Ми творці, майстри умілі прикрас, подарунків та сувенірів	Особливості проектування ретроспективних та сучасних прикрас. Проектування дитячих сувенірів особисто привабливим методом художнього проектування та їхнє виготовлення.	2	

Модуль V. «Материк ландшафтного дизайну»

1	Є один вид мистецтва чудовий – фітодизайн квітниковий	Роль зелених рослин у формуванні та оздоровленні штучних середовищ життя людини. Художньо-декоративна та естетична функції кімнатних рослин, квітників.	2	
2	На городі скрізь порядок у майстрів «художніх грядок»	Мистецький та художній напрям у ландшафтному дизайні. Періодизація стилів у ландшафтному дизайні. Робота на присадибній шкільній ділянці.	2	

Модуль VI. «Материк дизайну середовища»

1	Власноруч до свята оформляємо кімнату	Естетичні та функціональні вимоги до інтер'єру. Композиційна будова інтер'єру. Відповідність художнього оформлення інтер'єру тематиці свят. Оформлення класної кімнати до Великодніх свят.	2	
2	Віковічні бачимо манери у дизайні екстер'єру	Естетичні та функціональні вимоги до екстер'єру, композиційна будова його елементів. Екскурсія містом, фотографування найпривабливіших архітектурних споруд із метою виготовлення їхніх макетів.	2	

Під час реалізації тематичних блоків основним способом організації діяльності учнів є метод проектів, яким передбачено словесне формулювання задумів, варіативна розробка графічних зображень і предметно-пластичне втілення проектів у пошукових макетах.

Завдяки проектній діяльності учні отримують уявлення про особливості творчості художників-конструкторів (дизайнерів). Під керівництвом учителя в ході колективного обговорення виконаних проектів вони враховують естетичні, функціональні вимоги до майбутніх виробів, потребу споживачів у виробках, їхньому зовнішньому естетичному оформленні. Критеріями відбору пошукових макетів для подальшої технологічної розробки є дизайн, функціональність, попит.

На основі вибору естетично виразних, економічно обґрунтованих і ринково доцільних пошукових макетів розробляється послідовність виконання технологічних операцій для виготовлення серійних виробів, забезпечується відтворення пошукових макетів у виробничі або суспільно-значущі об'єкти праці.

При цьому необхідно використовувати різні способи взаємодії вчителя з учнями й учнів між собою, із застосуванням ігрових ситуацій або тренінгів, типу «дизайн – бюро», «конструкторське бюро», «відділ технолога». Такі нові форми взаємодії учнів вимагають наукового обґрунтування проекту, як форми організації навчально-виховної взаємодії, аналогічної до уроку та гуртка.

Критеріями оцінювання очікуваних досягнень учнів є: мовленнєво-інформаційна компетентність, графічні уміння, виконавська майстерність предметно-пластичних дій, сформованість ключових компетентностей учнів. Кожний із критеріїв диференціюється за показниками рівнів складності відповідно до 12-бальної шкали навчальних досягнень учнів.

Отже, пошук ефективних форм естетичного виховання є актуальною проблемою сучасної системи освіти. До апробації експериментального програмового та навчально-методичного забезпечення, розробленого з урахуванням естетико-виховних властивостей дизайну, мають залучатися, в першу чергу, загальноосвітні навчальні заклади нового типу: ліцеї, гімназії, колегіуми, навчально-виховні комплекси. Творчі колективи вчите-

лів-практиків покликані активізувати пошук нових перспективних форм взаємодії учасників навчально-виховного процесу.

Список використаних джерел

1. Асланова Е. С. Формирование ценностных ориентаций у младших школьников в процессе дизайнерской деятельности: дис...канд. пед. наук: 13.00.01 / Асланова Елена Степановна. – Комсомольск -на -Амуре, 2002. – 165 с.
2. Постников Н. О. Графический дизайн в системе эстетического воспитания и художественного образования школьников среднего и старшего подросткового возраста на уроках изобразительного искусства: дис...канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. О. Постников. – М., 1995. – 244 с.
3. Станько И. В. Развитие художественно-творческого потенциала учащихся старших классов в школьной дизайн-образовательной среде: дис...канд. пед. наук: 13.00.01 / И. В. Станько. – Улан-Удэ, 2005. – 233 с.
4. Медведева О. П. Педагогические условия творческого саморазвития личности учащегося в учреждении дополнительного образования (на материале деятельности дизайн-студии): дис...канд. пед. наук: 13.00.01 / О. П. Медведева. – Ростов н/Д, 2003. – 200 с.
5. Никитина Е. В. Педагогические условия формирования творческой деятельности студентов средствами дизайн-подхода (на примере подготовки учителей технологии в педколледже): дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Е. В. Никитина. – Якутск, 2006. – 167 с.
6. Иванов В. П. Педагогические условия реализации дизайн-подхода в образовательной области «Технология» (на примере подготовки учителей широкого профиля в педагогическом колледже): дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.01 – теория и история педагогики / В. П. Иванов. – Якутск, 2003. – 145 с.
7. Пищев С. Г. Художественно-проектная деятельность студентов педвузов в условиях дизайн-групп: дис...канд. пед. наук: 13.00.08 / С. Г. Пищев. – Бийск, 2000. – 186 с.
8. Иванникова Л. В. Методика конструирования учебного модуля «Компьютерная графика» для студентов ФТиП педвузов специализации «Графика и дизайн»: дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.02 – методика изобразительного искусства / Л. В. Иванникова. – М., 2005. – 220 с.
9. Квач Н. В. Подготовка педагогов профессионального обучения специальности дизайн интерьера: дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: 13.00.08 – теория и методика профессионального образования / Н. В. Квач. – Новгород, 2005. – 204 с.
10. Тименко В. П. Початкова дизайн-освіта: теорія і практика формування конструктивних умінь особистості: Монографія / Тименко В. П. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 381 с.
11. Тименко В. П. Психолого-педагогічні умови формування конструктивно-емоційних дій в учнів початкової школи / В. П. Тименко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 13. «Проблеми трудової та професійної підготовки». – Випуск 6. – 2009. – С. 213–220.
12. <http://www.unesco.org/culture/lea>

M. V. GANZHA

Rivne

SEARCH FOR NEW PERSPECTIVE FORMS OF COOPERATION OF PARTICIPANTS OF AESTHETIC AND EDUCATIONAL PROCESS

In the article will underline potential of design in aesthetic education of schoolboys and the executable code of group-studio of design is projected, as perspective form of organization of educating work with the students, directed on realization of purpose of aesthetic education. Design has become not only a method of constructive interaction between the individual subject of the environment, but also promising new form of interaction between members of the educational process. This article will help the teacher to plan and organize their own activities and educational activities of students in extracurricular activities aimed at developing students esetychnoyi culture design tools.

Keywords: artistic education, aesthetic education, design-activity, systems approach.

М. В. ГАНЖА

г. Ровно

ПОИСК НОВЫХ ПЕРСПЕКТИВНЫХ ФОРМ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ УЧАСТНИКОВ ЭСТЕТИКО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

В статье подчеркнут потенциал дизайна в эстетическом воспитании школьников и спроектировано рабочую программу кружка-студии дизайна как перспективной формы организации воспитательной работы с учениками, направленной на реализацию цели эстетического воспитания. Дизайн должен стать не только методом конструктивного взаимодействия личности с предметной средой, но и новой перспективной формой взаимодействия участников учебно-воспитательного процесса. Данная статья поможет учителю спланировать и организовать собственную педагогическую деятельность и деятельность учащихся во внеклассной работе, направленной на развитие эстетической культуры школьников средствами дизайна.

Ключевые слова: художественное образование, эстетическое воспитание, дизайн-деятельность, системный подход.

Стаття надійшла до редколегії 27.01.2015

УДК 378.147

Р. М. ГОРБАТЮК

м. Тернопіль

gorbaroman@gmail.com

WEB-САЙТ У СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті розглянуто питання, пов'язані з використанням Інтернет-технологій у навчальному процесі. Встановлено, що ключовим аспектом для повноцінного функціонування WEB-сайту є інформаційне наповнення. Розкрито особливості процесу проектування структури та змісту сайту факультету. За основу обрано ієрархічний тип структури, оскільки вона є найбільш зручною для користувача. Розглянуто основні функції сайту: представницька, освітня, виховна, інформаційна, комунікативна та рекламна. З урахуванням специфіки сайту визначено необхідні модулі: «авторизація та реєстрація», «пошук по сайту», «опитування», «календар», «слайд-шоу», «випадкове зображення», «додати в закладки», «прогноз погоди», «ми на мапі», «статистика сайту».

Ключові слова: Інтернет-технології, Web-сайт, інформаційне наповнення, авторизація, структура.

Передові технології стали незамінним помічником для установ науково-освітньої сфери. У цей час вищі навчальні заклади активно позиціонують себе в мережі Інтернет, приділяючи особливу увагу розвитку своїх електронних представництв. Навчальні за-

клади прагнуть розмістити на своїх WEB-сайтах ресурси, які розкривають різні аспекти освітнього процесу. Проте якість існуючих і створюваних WEB-сайтів не завжди виправдовує надії користувача. Це пов'язано з тим, що на сьогодні відсутні загально визнані в

Наукове видання

НАУКОВИЙ ВІСНИК
МИКОЛАЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК
НИКОЛАЕВСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА
имени В. А. СУХОМЛИНСКОГО

WISSENSCHAFTS BULLETIN
NATIONALE V. O. SUKHOMLYNSKYI UNIVERSITÄT
MYKOLAYIW

SCIENTIFIC BULLETIN
MYKOLAIV V. O. SUKHOMLYNSKYI NATIONAL
UNIVERSITY

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 1 (48)
лютий 2015

Формат 60×84 1/8. Ум. друк. арк. 40,9. Тираж 100 пр. Зам. № 1912-1.

Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 21010-10810 ПР від 25.09.2014 р.

Адреса редакції та видавця:
Видавництво МНУ імені В. О. Сухомлинського
54030, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24
тел. (0512) 37-88-38, т/ф 37-88-15
e-mail: publish.mnu@i.ua

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3375 від 27.01.2009 р.